

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomických věd

**Kontrola využití dotací jako nástroj prevence porušování
rozpočtové kázně z pohledu kontrolované organizace veřejného
sektoru**

Jakub Reger

Bakalářská práce

2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jakub Reger**
Osobní číslo: **E15176**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Ekonomika pro kriminalisty a cel-
níky**
Název tématu: **Kontrola využití dotací jako nástroj prevence porušování
rozpočtové kázně z pohledu kontrolované organizace
veřejného sektoru**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Záměrem práce je zaměřit se na problematiku kontrolních procesů, využití dotačních prostředků z pohledu kontrolované organizace - jak probíhá příprava podkladů a jak probíhá samotná kontrola, na co se zaměřuje, jaké jsou její výsledky a následná opatření (případně změny ve vnitřní organizaci).

Osnova:

- Charakteristika veřejného sektoru.
- Financování a kontrola organizací veřejného sektoru.
- Analýza vybrané organizace veřejného sektoru.
- Zhodnocení výsledků a jejich interpretace.

Rozsah grafických prací: -

Rozsah pracovní zprávy: cca 35 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

MIKUŠOVÁ MERIČKOVÁ, B. a J. STEJSKAL. Teorie a praxe veřejné ekonomiky. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-526-9.

NAHODIL, F. Veřejná správa a financování veřejného sektoru. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-536-4.

NEMEC, J. Kontrola ve veřejné správě. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-558-8.

OCHRANA, F., J. PAVEL a L. VÍTEK. Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3228-2.

PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. Veřejný sektor - řízení a financování. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Viktor Prokop, Ph.D.

Ústav ekonomických věd

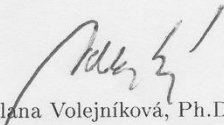
Datum zadání bakalářské práce: 1. září 2017

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2018

doc. Ing. Romana Provozničková, Ph.D.

děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2017

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval/a samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil/a, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako Školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30.4 2018

Jakub Reger

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych rád poděkoval svému vedoucímu práce Ing. Viktorovi Prokopovi, Ph.D. za jeho odbornou pomoc, věnovaný čas a cenné rady, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce. Dále bych rád poděkoval panu Ing. Janovi Stránskému za poskytnuté materiály a věnovaný čas při zpracovávání analytické části bakalářské práce.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou kontroly využití dotačních prostředků z pohledu kontrolované organizace veřejného sektoru. Je rozdělena do dvou částí. První část je teoretická a obsahuje základní pojmy a vymezení veřejného sektoru, jeho financování a kontrolu. Druhá část je analytická a zaměřuje se na specifickou organizaci veřejného sektoru, které byly poskytnuty veřejné prostředky, a následnou kontrolu jejich využití. Obě tyto části by měly čtenáři přiblížit kontrolu probíhající ve veřejném sektoru.

KLÍČOVÁ SLOVA

Veřejný sektor, organizace veřejného sektoru, kontrola, dotace

TITLE

Control of the use of subsidies as a tool for preventing violations of budgetary discipline from the perspective of a controlled public sector organization.

ANNOTATIONS

This bachelor thesis deals with issue of utilization control of subsidy resources from the perspective of controlled public sector organization. It is divided into two parts. The first part is theoretical and it includes basic concepts and definitions of public sector, its financing and control. The second part is analytical and it is focused on utilization control of granted resources for specific public sector organization. Both parts should explain control in public sector to the reader.

KEYWORDS

Public sector, public sector organization, control, subsidies

Obsah

Úvod	11
1. Veřejný sektor	12
1.1 Charakteristika veřejného sektoru	12
1.2 Struktura veřejného sektoru	13
1.3 Organizace veřejného sektoru	14
1.4 Rozsah veřejného sektoru	15
1.5 Funkce veřejného sektoru	17
1.6 Veřejný zájem	17
1.7 Veřejná volba	18
2. Financování a kontrola organizací veřejného sektoru	21
2.1 Financování veřejného sektoru	21
2.2 Rozpočtová soustava veřejného sektoru	22
2.3.1 Veřejné rozpočty	22
2.3.2 Veřejné rozpočty ČR	24
2.3.3 Příjmy státního rozpočtu	24
2.3.4 Příjmy rozpočtů územně samosprávných celků	25
2.3.5 Příjmy příspěvkových organizací	26
2.4 Kontrola organizací veřejného sektoru	27
2.4.1 Fáze kontrolního procesu	28
2.4.2 Druhy kontroly z časového hlediska	29
2.4.3 Systém finanční kontroly	31
3. Analýza obce Přívrat	33
3.1 Obec Přívrat	33
3.2 Analýza hospodaření obce Přívrat v letech 2013-2017	34
3.2.1 Kontrolní procesy probíhající v obci	36

3.3 Případová studie: Příspěvek na vytvoření pracovních příležitostí v rámci veřejně prospěšných prací.....	38
3.3.1 Dohoda o vytvoření pracovních příležitostí v rámci veřejně prospěšných prací a poskytnutí příspěvku.....	39
3.3.2 Kontrola využití dotačních prostředků.....	40
4. Zhodnocení výsledků a jejich interpretace	42
4.1 Zhodnocení kontrolního procesu	42
4.2 Zhodnocení úkonů.....	43
4.3 Zhodnocení výsledků případové studie	45
4.1.1 Získání dotace	45
4.2.2 Kontrola dotací.....	46
Závěr.....	48
Použitá literatura	50

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel obce v letech 2013-2017	34
Tabulka 2: Vyžadované přílohy při odesílání žádosti o příspěvek	38
Tabulka 3: Zákonná posloupnost kontrolního procesu a její plnění	42
Tabulka 4: Vyhodnocení kroků uskutečněných obcí Přívrat.....	43
Tabulka 5: Vyhodnocení kroků uskutečněných Úřadem práce	44
Tabulka 6: Kontrolní orgány a jejich činnost	46

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Vývoj hospodaření obce v letech 2013-2017.....	34
Obrázek 2: Druhové členění výdajů obce v letech 2013-2017	35
Obrázek 3: Druhové členění příjmů obce v letech 2013-2017	36

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
HDP	Hrubý domácí produkt
NH	Národní hospodářství
Sb.	Sbírka zákonů
EU	Evropská unie
DPH	Daň z přidané hodnoty
PO	Příspěvková organizace
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
ČOI	Česká obchodní inspekce
VPP	Veřejně prospěšné práce

ÚVOD

Poskytování veřejných finančních prostředků ve formě dotací a různých příspěvků organizacím veřejného sektoru není v současné době ničím neobvyklým. Jedná se ale o zdroje poskytované ze státního rozpočtu, případně strukturálních fondů EU, a ty by měly být využívány ke stanovenému účelu. Proto je nutné, aby docházelo ke kontrole příjemců této veřejné finanční podpory – zda je využívána účelně a nedochází k porušování rozpočtové kázně. Tato bakalářská práce se zabývá kontrolou využití dotací z pohledu kontrolované organizace veřejného sektoru.

Cílem práce je zaměřit se na problematiku kontrolních procesů a jejich průběh při kontrole využití dotačních prostředků z pohledu kontrolované organizace veřejného sektoru. V rámci těchto procesů poté přiblížit, jak probíhá příprava podkladů ke kontrole, jaké je její zaměření a průběh. V neposlední řadě je také cílem zjistit, jaké mohou být její výsledky a s nimi související uložená opatření.

V první části je práce zaměřena na definování pojmu veřejný sektor, dále na vymezení jeho struktury, rozsahu a funkcí. Poté jsou popsány organizace působící ve veřejném sektoru a pojmy souvisejícími s rozhodováním ve veřejném sektoru v podobě veřejné volby a veřejného zájmu.

S činností veřejného sektoru se pojí problematika jeho financování. Proto se tato práce ve své další části zabývá jednotlivými druhy veřejných rozpočtů a jejich financováním. V závěrečné části druhé kapitoly tato práce pojednává o kontrolních procesech probíhajících ve veřejném sektoru. Zaměřuje se na jednotlivé druhy kontroly, jejich postupné fáze a samotný průběh.

Analytická část této práce je zaměřena na specifickou organizaci veřejného sektoru (obec Přívrat), obecný popis této organizace a její finanční hospodaření. Poté je rozebrána specifická dotace v podobě poskytnutého příspěvku ze státního rozpočtu, a jednotlivé postupy při jejím získávání a vyplácení. Následně je uvedena kontrola, provedená poskytovatelem tohoto příspěvku v podobě Úřadu práce ČR, a její výsledky.

Závěrečná část této práce je zaměřena na zhodnocení a interpretaci zjištěných výsledků v rámci případové studie. Na základě těchto výsledků jsou odhaleny některé problémy, pojící se s neoptimálním systémem poskytování dotací a jejich následnou kontrolou. Tyto problémy jsou popsány v samotném závěru práce a následně jsou navržena opatření, pomocí kterých by poskytování dotací a jejich kontrola mohly fungovat efektivněji.

1. Veřejný sektor

První kapitola se zabývá neziskovou částí národního hospodářství-veřejným sektorem, jehož součástí je veřejná správa. Veřejný sektor představuje specifickou část ekonomiky státu a jeho hlavním úkolem je produkce veřejných statků a služeb za účelem maximalizace celospolečenského užitku. V této kapitole budou vymezeny pojmy jako veřejný sektor a veřejná správa, dále pak prostředí, ve kterém veřejná správa působí a jeho hlavní společenské a ekonomické funkce.

1.1 Charakteristika veřejného sektoru

Veřejný sektor bývá charakterizován, jako veřejná a nezisková část národního hospodářství, která je financovaná z veřejných rozpočtů, podléhá veřejné kontrole, rozhoduje se v ní veřejnou volbou a je řízena a spravována veřejnou správou. Veřejný sektor je označován jako neziskový sektor. Jeho hlavním cílem totiž není generovat zisk, ale užitek pro obyvatelstvo. Hlavním úkolem veřejného sektoru je produkce veřejných statků. Vznik a potřeba veřejného sektoru jsou nejčastěji spojovány se selháním trhu v důsledku neefektivní alokace zdrojů. Následkem selhání trhu je nutnost státu reagovat na vzniklou situaci pomocí státních zásahů a veřejného sektoru. K selhání může docházet snahou výrobců o monopolní postavení na trhu, výrobou statků spojovaných s negativní externalitou, nedostatečnou informovaností z pohledu výrobce či spotřebitele nebo polarizací bohatství a chudoby.

Současná ekonomická teorie rozlišuje tři základní příčiny tržního selhání. Zahrnuje mezi ně (Mikušová Meričková a Stejskal., 2014, s. 24-27):

- Mikroekonomické příčiny selhání trhu, které jsou způsobeny převážně neefektivní alokací vzácných zdrojů. Mezi nejčastější příčiny patří: nedokonalá konkurence, kolektivní statky, externality, nedostatek informací, nekomplexní trhy.
- Makroekonomické příčiny, související s nestabilitou ekonomického systému, s čímž je spojena nestabilita makroekonomických agregátů (inflace, nezaměstnanost, tempo růstu HDP, platební bilance). Další makroekonomickou příčinu selhání trhu představuje nedostatečné využívání výrobních faktorů.
- Mimoekonomické příčiny tržního selhání, vycházející z fungování celé společnosti. Jejich původ je spatřován ve společenských potřebách, mezi které bývá zařazeno

například respektování lidské důstojnosti, zajištění organizované společnosti, zachování lidského života.

V určitých případech může docházet k selhání veřejného sektoru, například z důvodu nehospodárného vynakládání omezených finančních zdrojů. Tento stav bývá označován jako tzv. vládní selhání (Peková, Pilný a Jetmar 2012 s.19).

1.2 Struktura veřejného sektoru

Struktura veřejného sektoru může být v dlouhodobém časovém horizontu proměnlivá, a to zejména v důsledku měnících se potřeb obyvatelstva. Může být rozlišena podle oblastí, kterými se veřejný sektor zabývá (např. zdravotnictví, školství, obrana, justice), nebo dle institucionálního hlediska na orgány, které zajišťují jednotlivé činnosti. Z tohoto pohledu lze rozlišovat státní správu a samosprávu, organizační složky a příspěvkové organizace.

Strečková uvádí (Strečková a Malý, 1998, s. 53): „*Jednotlivé části veřejného sektoru plní různé funkce, na jejich rozsah a obsah mají vliv různé faktory, a tedy se u nich projevují různé vývojové tendence. Ke strukturalizaci veřejného sektoru můžeme použít různá kritéria podle účelu prováděného dělení.*“

Kritéria podle účelu prováděného dělení (Tetřevová, 2008, s.29):

- Kritérium charakteru statků (privátní, veřejné, smíšené)
- Kritérium finančních toků (toky k institucím, toky k obyvatelstvu)
- Kritérium zakladatele (stát, obec)
- Kritérium potřeb (produkce užítku, uspokojujícího potřeby obyvatelstva)
- Kritérium funkcí (ekonomická, politická, sociální, etická)

Jako nejvýznamnější kritérium bývá uváděno kritérium potřeb, které se samotné blíží podstatě veřejného sektoru, který se zaměřuje na produkci služeb a statků uspokojujících potřeby obyvatel.

Veřejný sektor může být členěn do bloků odvětví. Toto členění nemá oficiální charakter, není součástí mezinárodní nebo národní klasifikace, ale má pouze charakter poznávací. Umožňuje hlubší poznání poslání a funkcí veřejného sektoru. Strečková a Malý (1998, s. 53-58) člení veřejný sektor do těchto šesti bloků odvětví:

- Blok odvětví společenských potřeb. Tento blok se zabývá veřejnými statky, pro které je specifická kolektivní spotřeba. Mezi společenské potřeby patří veřejná správa, policie, armáda, justice a vězeňství.

- Blok odvětví individuálních potřeb, v některých případech nazývaný jako blok odvětví rozvoje člověka. Do tohoto bloku lze zařadit veřejné statky, pro které je typická individuální spotřeba, jako například školství, zdravotnictví, kultura, sport a sociální služby.
- Blok odvětví poznání a informací, slouží k zajištění informovanosti obyvatelstva prostřednictvím veřejnoprávních médií, mezi které v České republice patří Český rozhlas, Česká televize, Česká tisková kancelář a například k vědeckotechnologickému pokroku společnosti. Tento blok také zahrnuje vědu, výzkum, informační systémy, databáze, archivnictví.
- Blok odvětví technické infrastruktury představuje infrastrukturu v podobě silnic, ropovodů, vodního hospodářství, telekomunikací a energetiky.
- Blok odvětví privátních statků spolufinancovaných z veřejných rozpočtů. Do tohoto bloku odvětví jsou řazeny statky a služby privátní povahy, které se stát rozhodl finančně podporovat, například zemědělství, lesnictví, rybolov, bydlení.
- Blok odvětví existenčních jistot představuje soubor systému a nástrojů, které slouží k zajištění existenčních jistot obyvatelstva v dané zemi, mezi které se kupříkladu řadí sociální zabezpečení, důchodový systém, politika zaměstnanosti.

Struktura veřejného sektoru je vzájemně provázána s jeho rozsahem a jeho velikost je proměnlivá v čase. Determinantem je člověk a jeho neustále se měnící a rozvíjející potřeby, což ovlivňuje výše popsanou strukturu veřejného sektoru.

1.3 Organizace veřejného sektoru

Česká odborná literatura jednoznačně nedefinuje organizace působící ve veřejném sektoru. Obecně se jedná o právnické osoby, které nebyly zřízeny nebo založeny za účelem podnikání. Funkce organizací veřejného sektoru spočívá v produkci veřejných statků a služeb (Rektořík a kol., 2001, s.39).

Organizace veřejného sektoru lze charakterizovat následujícími společnými znaky (Rektořík a kol., 2001, s. 41):

- Jsou právnickými osobami (s výjimkou organizačních složek)
- Nejsou založeny za účelem podnikání
- Nejsou založeny za účelem produkce zisku
- Uspokojují konkrétní potřeby občanů a komunit
- Mohou, ale nemusejí být financovány z veřejných rozpočtů

Dle Rektořika a kol. (2001, s.42-48) lze organizace veřejného sektoru rozdělit do tří skupin:

- **Neziskové soukromoprávní organizace**, mezi které lze zařadit nadace a nadační fondy, občanská sdružení, zájmová sdružení a profesní komory, které mohou realizovat veřejně prospěšnou činnost.
- **Neziskové veřejnoprávní organizace rozpočtového a příspěvkového typu**, pod které spadají například organizační složky státu a územně samosprávných celků, státní příspěvkové organizace, obce, kraje, Ústavní soud ČR, Nejvyšší kontrolní úřad, Akademie věd ČR.
- **Ostatní neziskové veřejnoprávní organizace**, mezi ně patří Český rozhlas, Česká televize, Česká národní banka, veřejné vysoké školy nebo státní fondy.

Existence těchto organizací souvisí s potřebou zajistit výkon veřejné správy. Jedná se o organizace, které nejsou zakládány s cílem maximalizace zisku, ale o jejichž činnost má zájem stát, společnost či určitá skupina lidí (Tetřevová, 2008, s.35).

1.4 Rozsah veřejného sektoru

Rozsah veřejného sektoru bývá vyjadřován pomocí ukazatelů, díky nimž lze komparovat velikosti veřejného sektoru v různých zemích a v různém časovém období. Bývá velmi obtížné ho vymezit v důsledku již zmíněných měnících se potřeb člověka. I přes obtížnost vymezení veřejného sektoru a nejednotnost názorů ekonomů ohledně využívání správných metod výpočtu existují ukazatele, díky kterým je možno velikost veřejného sektoru alespoň rámcově vymezit (Mikušová Meričková a Stejskal, 2014, s.31).

Pro měření rozsahu veřejného sektoru bývají využívány dva druhy ukazatelů – finanční a nefinanční (Mikušová Meričková a Stejskal, 2014, s.31-33).

- Mezi přijatelné **finanční ukazatele** i přes uvedenou nejednotnost názorů ekonomů patří podíl veřejných výdajů vůči HDP, elasticita veřejných výdajů, a procento výdajů z celkového rozpočtu vynaložených na jednotlivé resorty.
- **Nefinanční ukazatele** nevyužívají peníze jako měřítko, pro komparaci a měření lze využít například počtu zaměstnanců ve veřejném sektoru vůči počtu zaměstnanců v celém národním hospodářství, nebo podílu příjmů pracovníků veřejného sektoru vůči příjmům ze závislé činnosti v NH.

V současné době poskytování statků a služeb veřejného charakteru nebývá zabezpečováno pouze organizacemi veřejného sektoru, ale bývá využíváno kooperace

veřejného a soukromého sektoru, kdy veřejné statky a služby mohou být poskytovány soukromými podnikateli, čímž některé ukazatele ztrácejí svoji vypovídající schopnost (Mikušová Meričková a Stejskal, 2014, s.33-34).

Je třeba zmínit, že neexistuje jeden obecný model rozsahu a struktury veřejného sektoru, který by byl vyhovující pro jakoukoliv zemi v různých časových úsecích. Mění se rozsah veřejného sektoru je ovlivněn různými příčinami, které je možno vymezit dle jejich charakteru na (Strecková a Malý, 1998, s.58-63):

- Ekonomické
- Geopolitické
- Historické
- Kulturně náboženské
- Politické
- Demografické

Ekonomické příčiny úzce souvisejí jednak se stávajícím ekonomickým cyklem, ale také s rozvinutostí ekonomiky dané země. Méně vyspělé země mají dostatek prostředků pouze pro zajištění základních potřeb obyvatelstva, mezi které lze zařadit obranu, zdravotnictví, školství a infrastrukturu.

Geopolitické a historické příčiny růstu veřejného sektoru jsou ovlivněny geografickými a demografickými podmínkami dané země. Čím složitější tyto podmínky jsou (např. severské země – Švédsko, Finsko), tím je vyšší důležitost veřejného sektoru zajišťujícího služby pro obyvatele (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s.37-38).

Demografické příčiny jsou ovlivňovány věkovým a sociálním složením obyvatelstva. Zvyšující se počet staršího obyvatelstva zvýší poptávku po zdravotní péči a sociálních službách, které budou řešeny pomocí sociální politiky a politiky zaměstnanosti, zatímco zvyšující se počet dětí bude zvyšovat náklady na školství a zdravotnictví. V obou případech bude docházet ke změně velikosti veřejného sektoru, která se v průběhu dalších let může měnit (Bailey, 2004, s.66).

Politické příčiny souvisejí s politickým uspořádáním dané země, kdy lze rozlišovat totalitní či demokratickou vládu, pravicové, levicové či středové druhy vlády. Pravicové vlády podporují tržní řešení prostřednictvím ziskového sektoru na úkor veřejného sektoru. Levicové vlády naopak podporují zvýšení rozsahu veřejného sektoru pomocí většího spektra poskytovaných statků a služeb.

1.5 Funkce veřejného sektoru

Poslání veřejného sektoru spočívá v produkci veřejných statků a předcházení a odstraňování důsledků tržního selhání. Hospodářská politika proto stanovuje funkce veřejného sektoru s cílem toto poslání naplnit. Funkce veřejného sektoru lze rozlišit na tři základní a to (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s. 30-32):

- Ekonomická funkce
- Politická funkce
- Sociální funkce

Ekonomickou funkcí veřejný sektor zabezpečuje veřejné statky, případně pomoci ní odstraňuje negativní externality, které jak bylo zmíněno již výše jsou jedním z důvodů selhávání trhu.

Politická funkce je spojena se všemi dílčími politikami, které jsou ve veřejném sektoru uplatňovány (např. sociální politika, školská politika, politika zaměstnanosti, bezpečnostní politika státu). Politickou funkcí se rozumí využití veřejného sektoru v politickém zápolení, v procesu veřejné volby.

Sociální funkce slouží k podpoře sociálně slabšího obyvatelstva prostřednictvím sociální politiky. Dále s ní souvisí činnosti neziskových organizací ve veřejném sektoru, zajišťující služby pro sociálně slabé občany.

Strečková (Strečková a Malý, 1998, s.29) kromě těchto základních funkcí veřejného sektoru uvádí navíc funkci etickou.

Etická funkce si klade za cíl podporovat hodnotově orientační a sociálně participační složky lidského potenciálu prostřednictvím svého neziskového charakteru a výkonově chápaného pojetí solidárnosti.

1.6 Veřejný zájem

Veřejný zájem je běžně užívaným pojmem, představuje kritérium pro rozhodování ve veřejném sektoru, není však závazný, protože jeho právní definice chybí. Je to způsobeno tím, že jakákoliv definice nebude obsahově přesná a není možno ji aplikovat na všechny případy kolektivní spolupráce, proto se v případech posuzování veřejného zájmu často vychází z rozsudků soudů, které se veřejným zájmem zabývaly.

Veřejný zájem je charakteristický tím, že na rozdíl od zájmů jednotlivce má nadindividuální charakter, v podobě společného zájmu společnosti na řešení sociálních

problémů, které mají charakter věcí veřejných a jeho zaměření by mělo odpovídat společenské morálce a právním zákonům. Nositelem veřejného zájmu je sociální subjekt, který představuje aktéra veřejné politiky, například v podobě politiků či vlády (Ochrana, 2005, s.28-29).

O veřejném zájmu obecně platí (Mikušová Meričková a Stejskal, 2014, s.198-200):

- Má být realizován v zájmu celé, nebo alespoň části společnosti
- Musí směřovat k všeobecnému blahu v současnosti či blízké budoucnosti
- Mění se s vývojem, rozvojem společnosti a změnou sociálních poměrů
- Musí být formulován ke konkrétní posuzované věci
- Musí být jednoznačně odlišen od zájmu soukromého

Nejobtížnějším krokem je rozhodnutí o uznání veřejného zájmu, které vždy vyvolává řadu debat díky nejednotným názorům. Samotná rozhodnutí jsou většinou realizována politickou reprezentací, což znamená, že realizace proběhne v rámci **veřejné volby**. Někdy bývá využita forma přímé demokracie, kdy je využíváno referenda (Mikušová Meričková a Stejskal, 2014, s. 198-200).

1.7 Veřejná volba

Veřejná volba je demokratický proces, ve kterém dochází ke spojení individuálních preferencí, které se mění v kolektivní rozhodnutí. Bývá rozhodováno o cílech a nástrojích, které bude stát či samospráva realizovat při své netržní činnosti. Je třeba rozlišit rozhodování například o produkci statků ve veřejném a soukromém sektoru. V soukromém sektoru se jednotlivé subjekty rozhodují na základě poptávky a nabídky. Základním rozhodovacím kritériem na trhu je cena, kterou jednotlivec porovnává s užitkem, který mu daný statek nebo služba přinese.

Ve veřejném sektoru jsou ve většině případů rozhodnutí realizována na základě politického hlasování, kdy je cena, jakožto hlavní kritérium pro rozhodování v tržním prostředí, nahrazena hlasem voliče. Tento způsob rozhodování nese název veřejná volba či kolektivní rozhodování. Tímto způsobem je rozhodováno o alokační, redistribuční, stabilizační a regulační činnosti státu, kdy se rozhoduje například o rozsahu státního zásahu a k němu potřebných nástrojů.

Alokační funkce státu spočívá v co nejefektivnější produkci veřejných statků, při jejichž produkci trh selhává. Alokační činnost je realizována s cílem co nejvíce plnohodnotného využití výrobních zdrojů.

Redistribuční funkce je založena na redistribuci prostředků mezi obyvatelstvem, a to zejména od bohatších k chudším. Redistribuční činnost bývá realizována například prostřednictvím transferových plateb (Mikušová, Meričková a Stejskal, 2014, s. 118-120). Jelikož v tržním prostředí není možné dosáhnout sociálního smíru bez státních zásahů, využívá stát v rámci **regulační** funkce nástroje pro jeho regulaci, čímž vytváří právní prostředí pro fungování tržního mechanismu (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s.19-23).

Stabilizační činnost státu si klade za cíl co největší hospodářskou stabilitu, kterou se snaží ovlivňovat pomocí makroekonomických agregátů.

„V procesu veřejné volby dochází k integraci a transformaci individuálních názorů a preferencí voličů do kolektivních rozhodnutí. V demokratické společnosti je tento proces založen na tom, že jeden občan má jeden hlas“. (Tetřevová, 2008, s.117-120)

V demokratických zemích lze rozlišovat dva základní způsoby rozhodování (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 19-23):

- Rozhodování přímé
- Rozhodování nepřímé

Rozhodování přímé neboli přímá volba. Je situace kdy, občané rozhodují přímo. Klasickým příkladem přímé volby je rozhodnutí o referendu, které je využíváno pouze ve velmi důležitých otázkách týkajících se budoucnosti země. Lze rozlišovat obecné referendum, týkající se dané země, a místní referendum, které může vyhlásit samospráva. Přímá volba je využívána velmi zřídka, což je způsobeno její vysokou finanční i časovou náročností, různorodostí preferencí a zájmů občanů.

Ve většině případů dochází k **rozhodování nepřímému** čili nepřímé volbě, které spočívá v rozhodnutí prostřednictvím volených zástupců jednotlivých politických stran ve volených orgánech. Přesunem pravomocí na volené zástupce dochází ke snížení okruhu jednotlivců oprávněných k rozhodování, čímž lze snáze dospět k rozhodnutí. Nepřímé rozhodování je ovlivněno postupem veřejného rozhodování. Lze využít jednomyslné shody neboli konsenzu, kdy je vyžadováno, aby každý souhlasil s návrhem, což je časově nákladné. Úskalím může být vydírání jedincem, který je ochoten přijmout návrh, jen tehdy pokud ostatní přijmou jeho podmínky. Z tohoto důvodu dochází k využívání většinového pravidla, ve kterém ale lze spatřovat nebezpečí ve dvou možných extrémech, a to tyranii většiny a teroru menšiny. Proto je nutné v hlasovacích pravidlech upřesnit pojem „většina“. Většina může být rozlišena jako absolutní většina, kvalifikovaná většina a relativní většina, kdy každý z těchto modifikovaných pojmů bývá používán pro specifická rozhodnutí.

V současné době jsou využívány dva systémy nepřímé demokracie (Tetřevová, 2008, s.121-124):

- **Poměrné zastoupení** je systém, kdy volič nedává svůj hlas jednotlivým kandidátům, ale volební straně. Jednotlivé strany poté získávají počet křesel či mandátů v poměru blízcímu se počtu hlasů získaných od voličů. Výhodou je, že vyšší počet stran může lépe kopírovat rozložené zájmy ve společnosti, nicméně to způsobuje problémy při schvalování zákonů a vládnutí.
- **Většinové zastoupení** je systém, kdy volič dá svůj hlas právě jednomu z kandidátů v určitém volebním obvodu. Zvolen je ten kandidát, který ve svém obvodu získá většinu hlasů. Tento systém vede k sestavení většinové vlády, která může poté lépe prosazovat své návrhy.

První kapitola této práce se zabývala problematikou veřejného sektoru, charakterizovala pojem veřejný sektor a popsala jeho strukturu, rozsah a funkce. Závěr kapitoly byl věnován veřejnému zájmu a rozhodování ve veřejném sektoru. Důležitá je také problematika jeho financování, bez kterého by nemohl existovat, a jeho kontrola. Druhá kapitola bude zaměřena právě na financování a kontrolu organizací veřejného sektoru.

2. Financování a kontrola organizací veřejného sektoru

V předchozí části této práce byl postupně vymezen pojem veřejný sektor a jeho organizace, prostřednictvím kterých je realizován jeho hlavní úkol, kterým je produkce veřejných statků a služeb. Jelikož je činnost těchto organizací financována veřejnými financemi prostřednictvím veřejných rozpočtů, je následující část práce zaměřena na problematiku financování veřejného sektoru a jeho kontrolu.

2.1 Financování veřejného sektoru

Veřejný sektor získává prostředky z veřejných rozpočtů pomocí veřejných financí, jejichž úkolem je zajišťování prostředků na financování veřejných statků a služeb. Veřejné finance jsou podmíněny existencí soukromého sektoru, z kterého čerpají prostředky prostřednictvím výnosů z daní, a dále je dle zákonných předpisů přerozdělují. Funkce veřejných financí vychází z historicky známého poznatku, že tržní systém není schopen zabezpečovat efektivní alokaci zdrojů a selhává v mikroekonomické, makroekonomické a mimoekonomické alokaci těchto zdrojů. Smyslem existence veřejných financí je tvorba veřejných finančních fondů s cílem je přerozdělovat co nejvíce efektivně (Černohorský a Teplý, 2011, s. 279).

Tvorba těchto fondů, jejich přerozdělení a užití je realizováno na třech základních principech (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s.197):

- Princip nenávratnosti
- Princip neekvivalence
- Princip nedobrovolnosti

Princip nenávratnosti znamená, že platbou daní, které představují nejvýznamnější zdroj veřejných financí, plátcí nevzniká žádný nárok na to, aby mu jeho výdaj byl nějakou formou navrácen.

Z **principu neekvivalence** vyplývá, že plátcí není známo, k jakému účelu bude zaplacená částka použita a zároveň nemusí být využívání veřejných statků a služeb jednotlivcem ekvivalentní výši daně, kterou zaplatí.

Princip nedobrovolnosti je spojen s donucovací mocí státu, daně nejsou placeny dobrovolně, ale na základě legislativou vytvořených zákonů.

2.2 Rozpočtová soustava veřejného sektoru

Rozpočtová soustava představuje nepostradatelný aspekt při rozdělování veřejných prostředků a jejich užití v ekonomice. Podstatou je vytvoření plánu budoucích výdajů a zajištění dostatečného množství příjmů nutných pro realizaci výdajů. Pomocí rozpočtové soustavy jsou realizovány alokační, redistribuční a stabilizační funkce veřejných financí (Nahodil a kol., 2014, s.61).

Rozpočtová soustava je nedílnou součástí finančního systému každého státu. Její rozsah je spojen s politickým a územním uspořádáním daného státu, velikostí veřejného sektoru a jeho tradicemi. Hamerníková (Hamerníková, Maaytová a kol., 2010, s.165) uvádí, že: *„Rozpočtovou soustavou rozumíme soustavu veřejných rozpočtů a institucí, které zabezpečují tvorbu, rozdělování, užití a kontrolu toků jednotlivých okruhů finančních prostředků v rámci této soustavy“*.

Do rozpočtové soustavy České republiky patří veřejné rozpočty, státní fondy, státní pojistné fondy a účelové fondy. Mezi státní fondy lze zařadit například Státní fond životního prostředí, Státní fond kultury, nebo Státní fond rozvoje bydlení. Státní pojistné fondy představují rozpočty zdravotních pojišťoven a mezi účelové fondy jsou řazeny účelové fondy obcí a krajů. Na problematiku veřejných rozpočtů se tato práce zaměří ve své další části (Černohorský a Teplý, 2011, s.281).

2.3.1 Veřejné rozpočty

Funkcí veřejných rozpočtů je tvorba veřejných fondů, a to převážně výběrem daní, pomocí kterých poté dochází k přerozdělování prostředků ve formě veřejných statků a služeb a tvorbě důchodů ekonomických subjektů (Černohorský a Teplý, 2011, s. 280).

Jednotlivé články soustavy veřejných rozpočtů disponují svým vlastním rozpočtem a mají zodpovědnost s ním hospodařit. Veřejné rozpočty jsou do jisté míry samostatné, ačkoliv absolutní samostatnost nižších vládních úrovní neexistuje z důvodu přerozdělovacích procesů mezi ústředním rozpočtem a rozpočty nižších vládních úrovní. Určitou samostatnost územních rozpočtů, plynoucích z rozpočtových pravidel, upravených zákonem č. 243/2000Sb., o rozpočtovém určení daní, lze spatřovat v možnosti územních samospráv využívat vlastních daní, mezi které patří daně místní a regionální (Peková, Pilný a Jetmar 2008, s. 196-198).

Do soustavy veřejných rozpočtů lze obecně zařadit (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s. 197-198):

- Nadnárodní rozpočet, který je do veřejných rozpočtů zahrnut v případě je-li země součástí nadnárodních seskupení, jako například Evropské unie.
- Ústřední rozpočet představuje nejvyšší rozpočet v dané zemi – státní, případně federální rozpočet.
- Rozpočty jednotlivých článků územní samosprávy představují rozpočty územních samospráv dle státoprávního uspořádání. V České republice mezi ně řadíme rozpočty krajů a obcí.
- Rozpočty veřejnoprávních podniků a veřejnoprávních neziskových organizací, které představují například rozpočty organizací zakládaných státem, obcemi či kraji.

Podle Ochrany a kol. (2010, s. 84-89) lze na veřejné rozpočty nahlížet z následujících hledisek:

- Institucionální hledisko
- Hledisko systémového pohledu
- Veřejný rozpočet jako finanční plán
- Procesní hledisko

Při nahlížení na veřejný rozpočet z **institucionálního hlediska** lze rozlišovat centrální a samosprávnou úroveň veřejných rozpočtů, která je odvozena od systému vládnutí v České republice, který se skládá ze dvou úrovní – centrální (vláda ČR) a samosprávná, do které patří obce a kraje. Mezi základní prvky veřejné rozpočtové soustavy patří státní rozpočet, rozpočty organizačních složek a státních fondů, rozpočty příspěvkových organizací, rozpočty územních samospráv a jimi zřízených mimorozpočtových fondů.

Ze **systémového hlediska** lze na rozpočet nahlížet jako na tok veřejných příjmů a veřejných výdajů. Pomocí příjmů a výdajů je možno vyjádřit stav rozpočtu, který je označován jako bilance. Rozpočet může být sestaven třemi způsoby, a to jako deficitně sestavený, přebytkově sestavený, nebo vyrovnaně sestavený rozpočet.

Veřejný rozpočet jako **finanční plán** představuje plán výdajových aktivit na určité období, které je v ČR stanoveno na jeden kalendářní rok. Představuje získávání zdrojů v podobě veřejných příjmů, jejich alokaci pro veřejné výdaje a následné užití ve formě veřejných statků a služeb.

Z **procesního hlediska** je veřejný rozpočet spravován a sestavován pomocí časově na sebe navazujících kroků, které jsou uvedeny v rozpočtovém procesu. Samotný rozpočtový proces je upraven právními předpisy. Pro sestavení státního rozpočtu je směrodatným

zákonem zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a jeho schvalování je upraveno zákonem č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu poslanecké sněmovny. Rozpočty územně samosprávných celků jsou sestavovány a spravovány zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

2.3.2 Veřejné rozpočty ČR

Pro hospodaření s veřejnými prostředky mohou být také účelově zřizovány mimorozpočtové fondy. Tyto fondy fungují na stejném principu jako veřejné rozpočty, ale z užšího hlediska nejsou mezi veřejné rozpočty zahrnovány (Černohorský a Teplý, 2011, s. 280).

Mezi veřejné rozpočty ČR v současné době patří (Černohorský a Teplý, 2011, s.208)

- Státní rozpočet
- Rozpočty měst, obcí, krajů
- Rozpočty příspěvkových organizací

Výdaje jednotlivých rozpočtů informují o tom, na jaké aktivity jsou finanční prostředky využívány. Příjmová strana poskytuje informace, z kterých zdrojů jsou tyto aktivity financovány. Jelikož se tato kapitola zabývá problematikou financování veřejného sektoru, bude se následující část této práce zabývat příjmy jednotlivých veřejných rozpočtů.

2.3.3 Příjmy státního rozpočtu

Státní rozpočet má formu zákona, v současnosti zákona č. 474/2017 o státním rozpočtu České republiky na rok 2018. Mezi příjmy státního rozpočtu lze zařadit daně, pojistné na sociální zabezpečení, výnosy z poplatků, příjmy z kapitálové činnosti státu a prostředky poskytované z rozpočtu Evropské unie (Nahodil a kol., 2014, s.63-65).

Nejvýznamnějším příjmem pro státní rozpočet jsou bezpochyby běžné příjmy, z kterých jsou nejdůležitější příjmy daňové – sdílené daně. Výlučným příjmem pro státní rozpočet byla cla, která jsou v současné době odváděna do rozpočtu EU. Státní aktivity jsou financovány převážně z běžných příjmů, částečně také ale z příjmů kapitálových a přijatých dotací (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s. 255-256).

Velmi významný příjem pro státní rozpočet tvoří daňové příjmy, které představují zhruba polovinu všech přijatých prostředků. Největší podíl daňových příjmů je tvořen příjmy z DPH a spotřebních daní. Druhou nejvýnosnější položku státního rozpočtu představuje

pojistné na sociální zabezpečení, tvořící přibližně třetinu všech příjmů státního rozpočtu (Ministerstvo financí, 2017).

2.3.4 Příjmy rozpočtů územně samosprávných celků

Příjmy plynoucí do rozpočtů územně samosprávných celků jsou přerozděleny na základě rozpočtového určení daní. Z toho vyplývá, že příjmy plynoucí kraji či obci jsou rozdělovány mezi všechny územně samosprávné celky na stejné bázi. Jejich objem se může lišit dle jednotlivých kritérií, mezi která patří například počet obyvatel. Hlavním příjmem pro rozpočet obcí jsou daňové příjmy, pro kraje jsou méně významnými příjmy.

Obce a kraje mají možnost využít návratné formy financování v podobě úvěrů, půjček a emisí z komunálních obligací. Významnější položky příjmů tvoří nenávratné příjmy v podobě (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s.266-275):

- Daňových příjmů
- Nedaňových příjmů
- Ostatních příjmů
- Příjmů ve formě dotací

Daňové příjmy lze rozdělit na daně svěřené, pro které platí, že celý výnos daně je přiřazen právě jednomu, rozpočtu a daně sdílené, jejichž výnos je rozdělen mezi státní, krajské a obecní rozpočty. Dalším příjmem zahrnutým do daňových příjmů jsou místní poplatky, u kterých má obec určitou samostatnost ve smyslu, že se může rozhodnout, zda dané poplatky zavede či nikoliv. Samostatnost však ztrácí při stanovení sazeb a jejich rozpětí, které je upraveno zákonem číslo 565/1990 Sb., o místních poplatcích (Černohorský a Teplý, 2011, s.288).

Nedaňové příjmy se vyznačují tím, že jsou více ovlivnitelné samosprávnými celky. Jedná se především o příjmy z majetku, podnikání, uživatelských poplatků a z mimorozpočtových fondů. Mezi nejvýznamnější příjmy z majetku patří příjmy z pronájmu majetku. Příjmy z podnikání představují zisky z obecních podniků či příjmy plynoucí z nákupu cenných papírů. Mezi nedaňové příjmy patří i výnosy z uživatelských poplatků, které mohou plynout do rozpočtu obcí, pokud je obec zřizovatelem určitého smíšeného veřejného statku (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s.269-272).

Ostatní příjmy představují nepříliš významné příjmy do rozpočtu. Mezi tyto příjmy Peková, Pilný a Jetmar (2008, s.272) řadí finanční prostředky získané ze sdružování finančních prostředků, přijaté dary a například výnosy ze sbírek.

Příjmy ve formě dotací jsou obcím a krajům, pro které jsou nejvýznamnějším příjmem, přidělovány na financování jimi vykonávané přenesené působnosti. Dále získávají dotace běžné na financování běžných provozních potřeb, a dotace kapitálové, sloužící pro zajištění určité úrovně veřejných statků. Poskytování dotací samosprávným územním celkům je nutné z důvodu jejich finanční nesoběstačnosti. Obcím jsou přidělovány tyto typy dotací (Provazníková, 2009, s. 147-150):

- Dotace pro obce a kraje definované v zákoně o státním rozpočtu představují jistý, předvídatelný příjem v daném rozpočtovém roce.
- Dotace z kapitoly všeobecní pokladní správa státního rozpočtu, spravované Ministerstvem financí. Tyto dotace slouží například na financování činností obcí s rozšířenou působností v sociálně právní oblasti, nebo představují příspěvek na výkon státní správy v oblasti sociálních služeb.
- Dotace z rozpočtových kapitol některých ministerstev, které mohou mít formu jak běžných, tak kapitálových dotací. Nejvýznamnějšími běžnými dotacemi jsou pro obce příjmy z Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Kapitálové dotace jsou vypláceny v rámci grantových programů jednotlivými ministerstvy, například Ministerstvem kultury a Ministerstvem pro místní rozvoj. Jedná se o nenárokové dotace, jejichž přidělení je v kompetenci jednotlivých ministerstev.
- Dotace ze státních mimorozpočtových fondů, představující většinou dotace účelové, kapitálové, podmíněné spoluúčastí. Typickým poskytovatelem těchto dotací je například Státní fond životního prostředí či Státní fond rozvoje bydlení.
- Dotace poskytované kraji mohou být obcím přerozděleny ze státního rozpočtu, případně mohou kraje obcím poskytovat dotace v rámci samostatné působnosti.

V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie se naskytla obcím možnost čerpat prostředky ze strukturálních fondů a Kohezního fondu. Z pravidla se jedná o přísně účelové dotace podmíněné spoluúčastí, které jsou vypláceny až po dokončení stavby (Provazníková, 2009, s. 149).

2.3.5 Příjmy příspěvkových organizací

Příspěvkové organizace, dále jen PO, jsou zřizovány za účelem provozování veřejných smíšených statků. Z hlediska jejich zřizovatele lze rozlišovat PO zřizované státem a PO zřizované územně samosprávnými celky a následně odlišit příjmy plynoucí do jejich rozpočtů.

- Hlavním zdrojem financování pro **PO zřizované státem** jsou příjmy získané provozováním své neziskové činnosti formou uživatelských poplatků placených ekonomickými subjekty za využívání veřejných smíšených statků. Dalším zdrojem financování jsou transferové příjmy ze státního rozpočtu, případně transferové příjmy ze státních fondů. Tyto vedlejší zdroje financování jsou využívány v případě, že příjmy z vlastní činnosti nestačí na výkon činnosti, pro kterou byla příspěvková organizace zřízena (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s. 288-292).
- **PO zřizované územními samosprávnými celky** jsou propojeny svým rozpočtovým saldem na rozpočet svého zřizovatele. Mezi jejich příjmy patří obdobně jako u PO zřizovaných státem příjmy z jejich vlastní činnosti, které jsou však na financování provozu nedostatečné. Dodatečné finanční prostředky jsou poskytovány z rozpočtu zřizovatele jako příspěvek na běžný provoz, nebo jako příspěvek na investice využívaný pro kapitálové výdaje (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s. 292-298).

Prostřednictvím finančních zdrojů organizace veřejného sektoru alokují zdroje do určitých veřejných statků a služeb se záměrem dosáhnout stanovených cílů. Aby bylo možné předejít nežádoucím následkům špatných rozhodnutí, je nutné provádět kontrolu, která k naplnění těchto cílů vypomáhá.

2.4 Kontrola organizací veřejného sektoru

Charakteristickou kontrolou probíhající uvnitř veřejné správy je veřejná kontrola. Její charakteristický název odpovídá skutečnosti, že je realizována ve veřejném zájmu. Organizace vykonávající činnost podléhající veřejné kontrole jsou povinné na základě zákona vytvářet podklady pro kontrolu. Převážně se jedná o zveřejnění informací na všech rozhodujících úrovních (Šebestová, 2008, s.44).

Kontrola je článkem, který je nedílnou součástí řídicích a rozhodovacích procesů managementu veřejné správy, jehož funkcí je zjištění skutečného stavu a jeho porovnání se stavem žádoucím, případně nalezení vhodných opatření nutných k jejich naplnění. Ve veřejné správě bývá využíván pojem „kontrola ve veřejné správě“, jeho význam se však nijak neliší od pojmu kontrola, využívaného v podnikovém prostředí. Smyslem kontroly je vytvoření zpětné informační vazby vedoucí k dosahování stanovených cílů ve veřejné správě (Nemec a kol., 2010, s. 9-11; Rektořík, Šelešovský a kol., 2003, s. 24).

Na kontrolu lze nahlížet z následujících šesti pojetí (Rektořík, Šelešovský a kol., 2003, s. 24-26):

- **Informační pojetí**, které slouží k zjištění skutečností o kontrolovaném objektu, porovnání skutečností s očekáváním, objevení odchylek, případně ke zjištění jejich výskytu a následnému zápisu.
- **Regulační pojetí**, jehož smyslem je odstranění nežádoucích odchylek. Jedná se o kontrolu obsahující i zpětnou vazbu.
- **Institucionální pojetí** představuje organizace, které kontrolu realizují (NKÚ, ČOI, Česká školní inspekce, auditorské firmy, ...). Vznik těchto specializovaných organizací, kontrolních útvarů budí dojem, že kontrola je činností pouze speciálních kontrolních institucí či kontrolorů.
- **Represivní pojetí** kontroly vychází z předpokladu, že jednotlivá rozhodnutí ve formě norem, příkazů a plánů jsou správná a odchylky od nich jsou nežádoucí. Z odchylek jsou poté vyvozovány represivní důsledky.
- **Motivační pojetí** je založeno na takovém principu, že by kontrola neměla postihovat pouze špatně plněné normy a plány, ale také ocenit správně vykonávanou práci či výkon funkce. Smyslem tohoto pojetí je pozitivní motivace pracovníků cílená na zvyšování kvality a efektivnosti výkonu funkce.
- **Výchovné pojetí** vnímá subjekt kontroly jako výchovného činitele ve smyslu právních norem pro kontrolovaný objekt. Cílem je dosáhnout přesnosti, čestnosti a odpovědnosti kontrolovaného objektu při výkonu práce.

Takto po sobě vyčleněná pojetí představují stupeň využívání kontroly uvnitř organizace. Jednotlivé stupně v sobě obsahují vždy i předchozí stupeň kontroly. U všech těchto šesti druhů pojetí kontroly je nutné vybudování zpětné vazby, případně i vazby dopředné, s cílem dosáhnout dynamické rovnováhy mezi skutečným a žádoucím stavem. (Rektořík, Šelešovský a kol., 2003. s. 25-26).

2.4.1 Fáze kontrolního procesu

Aby byl kontrolní proces účinný, je třeba sestavit logický postup jednotlivých kroků, které umožní analyzovat odchylky od žádoucího stavu pomocí předem stanovených kritérií a cílů kontroly. Šebestová (2008, s. 45-46) uvádí pět fází průběhu kontroly:

Zpřesnění soustavy kritérií, která souvisí s rozhodovacími procesy a kritérii efektivnosti. Jednotlivá kritéria se soustředí na společenská hlediska a zájmy společnosti jako celku, jako například na šetrnost k životnímu prostředí či zkvalitnění veřejné správy. U jednotlivých kritérií jsou poté stanoveny hranice, v jejichž mezích se jednotlivá kritéria mohou odchylovat od stanovených předpisů a norem.

Druhou fází kontrolního procesu představuje **zjištění skutečností**, kdy má být kontrola reálným odrazem současného stavu, což představuje základní předpoklad pro možnost ovlivnit konečné rozhodnutí. V procesu kontroly je vhodné využít více kontrolních metod s cílem dané skutečnosti porovnat a dosáhnout tak objektivní kontroly.

Kritické zhodnocení faktů je uváděno jako třetí fáze kontrolního procesu. Jedná se o objektivní posouzení skutečností a identifikaci pozitivních či negativních odchylek a s nimi souvisejících důsledků.

Další fází je **přijetí účinných závěrů**. Je to kontrolní fáze, která přímo ovlivňuje řídicí procesy a další vývoj kontroly. Jedná se o usnesení závěrů a jejich implementace do praxe.

Finální fází kontrolního procesu představuje **kontrola realizace závěrů**. Tato fáze je realizována řídicím subjektem, nebo jeho nadřazeným orgánem. Může být realizována prostřednictvím externího specializovaného subjektu, čímž může být zajištěna vyšší objektivita a účinnost kontrolního procesu.

2.4.2 Druhy kontroly z časového hlediska

Z časového hlediska jsou ve veřejné správě rozlišovány čtyři druhy kontrol, kontrola předběžná, průběžná, následná a závěrečná. Tuto kontrolu provádí řídicí pracovník v okruhu své působnosti a jejím smyslem je získání informací o plnění cílů. Jelikož cílů má být dosaženo v určitém čase, odpovídá jim i jedna z uvedených forem kontroly. Na každý z uvedených druhů kontroly lze nahlížet buď z institucionálního hlediska a rozlišovat kontrolu interní a externí, nebo z hlediska obsahového, kdy se jedná o kontrolu formální a obsahovou (Nemec a kol., 2010, s.26).

Předběžná kontrola představuje kontrolu, která je realizována před začátkem uvažované akce. Umožňuje eliminovat nedostatky a vyloučit je v počátcích realizace projektu. Jejím smyslem je zjistit, zda dokumentace vlastní obsahové i formální náležitosti. Z obsahového hlediska ji lze rozlišovat na kontrolu formální a obsahovou (Rektořík, Šelešovský a kol., 2003, s.28; Nemec a kol., 2010, s.26-28).

- Formální kontrola probíhá s cílem zjistit, zda je alokační záměr a veškerá dokumentace v souladu s právními a účetními náležitostmi.
- Obsahová kontrola je kontrolou ekonomickou, jejímž cílem je zjistit, zda zamýšlená akce plní kritéria hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti a zda odpovídá racionálnímu využití vzácných zdrojů. Mezi činnosti obsahové kontroly patří například kontrola zamýšlených a stanovených cílů uvažované akce, posouzení

adekvátnosti jednotlivých variant řešení, nebo kontrola kalkulace nákladů a přínosů jednotlivých variant.

Po předběžné kontrole následuje **kontrola průběžná**. Je to fáze realizační, kdy se řídicí subjekt pomocí potřebných činností a vhodných realizačních variant snaží vytyčený cíl dovést k realizaci. Soustředí se na současný stav a dílčí zásahy, které se zaměřují na odchylky odlišující se od vytyčeného cíle (Rektořík, Šelešovský a kol., 2003, s.28; Nemeč a kol., 2010, s.38-40).

- Průběžná formální kontrola dohlíží na to, aby proběhlé procesy probíhaly správně po stránce účetní a dokumentační. Výsledky průběžné formální kontroly jsou zaznamenány zápisem ve formě protokolu.
- Průběžná obsahová kontrola vyhodnocuje získané informace a porovnává současný stav se stavem schváleným, případně koriguje řídicí proces směrem ke stanovenému cíli.

Následná kontrola vychází z výsledků kontroly průběžné, přičemž pravidelně kontroluje uložená opatření pomocí komplexních a tematických kontrol. Může probíhat ve dvou stupních. První stupeň se zaměřuje na to, zda byly formální i obsahové nedostatky zjištěné v průběžné kontrole napraveny. Po realizaci kontroly prvního stupně může být využito kontroly druhého stupně, která funguje obdobně jako průběžná kontrola. Liší se pouze s tím, že jsou pro ni využity kapacity následné kontroly (Rektořík, Šelešovský a kol., 2003, s.28; Nemeč a kol., 2010, s.40-41).

Závěrečná kontrola slouží k provedení finální obsahové a formální kontroly reálně dosažených výsledků a porovnání těchto výsledků s původně zamýšleným cílem. Její obsah, forma a struktura je analogická s kontrolou předběžnou, jelikož se jedná o porovnávání reálných výsledků. Závěrečná kontrola je prováděna interním orgánem (Nemeč a kol., 2010, s. 42-43).

- Z formálního hlediska se tedy jedná opět o formální kontrolu správnosti účtů a ostatní dokumentace.
- Obsahová kontrola porovnává například reálné výsledky se zamýšlenými cíli, kontroluje vymezené podmínky s reálným stavem či se zabývá tím, zda předpokládaná kalkulace nákladů a přínosů odpovídá skutečnosti.

Další druh kontroly ve veřejném sektoru představuje finanční kontrola, která se soustředí na subjekty využívající veřejné prostředky a dohlíží na to, aby tyto prostředky byly využívány hospodárně, účelně a efektivně. Na systém finanční kontroly se zaměří další část této práce.

2.4.3 Systém finanční kontroly

Systém finanční kontroly je v České republice ukotven zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Kontrolní metody a postupy, rozsah zpráv o výsledcích a termíny jsou upraveny ve vyhlášce č. 416/2004 Sb., která na zákon o finanční kontrole navazuje (Rektořík, Šelešovský a kol., 2003, s.64-65).

Systém finanční kontroly dopadá na celou veřejnou správu. Jeho součástí je samotná finanční kontrola, která by měla zajistit účelné, hospodárné a efektivní hospodaření s veřejnými prostředky, a tím zabezpečit, aby nebyly veřejné prostředky zneužívány. Systém finanční kontroly se skládá ze tří podsystémů (Ministerstvo financí, 2017):

- Veřejnosprávní kontrola
- Vnitřní kontrolní systém
- Kontrola vykonávaná dle mezinárodních smluv

Veřejnosprávní kontrola je řízena a koordinována Ministerstvem financí, dále je vykonávána správci kapitol veřejných rozpočtů a územně samosprávnými celky. Kontrola probíhá u podřízených organizací, také u žadatelů a příjemců veřejné podpory. Jejím smyslem je kontrola hospodaření s veřejnými prostředky při jejich využívání u příjemců a žadatelů této veřejné finanční podpory. Ministerstvo financí vykonává veřejnosprávní kontrolu u (Ministerstvo financí, 2017):

- organizačních složek státu, státních fondů a ostatních státních organizací
- regionálních rad soudržnosti
- poskytovatelů veřejné finanční podpory s výjimkou územně samosprávných celků
- žadatelů o veřejnou finanční podporu a příjemců této podpory
- PO a FO napojených do systému řízení nebo využívání prostředků Evropské unie

Veřejnosprávní kontrola může být realizována jako analýza a ověřování náležitých dokumentů a písemností, nebo jako kontrola na místě (Rektořík, Šelešovský a kol., 2003, s.68-70).

Vnitřní kontrolní systém představuje systém kontroly probíhající interně u všech organizací veřejné správy jako součást jejich řízení. Rektořík, Šelešovský a kol. (2003, s.71) definují funkci vnitřního kontrolního systému takto: „*Vnitřní kontrolní systém vytváří podmínky pro hospodárny, efektivní a účelný výkon veřejné správy*“. Tento kontrolní systém se skládá z (Ministerstvo financí, 2017):

- řídicího a kontrolního mechanismu, který představuje přijetí různých opatření s cílem omezit rizika související s hospodařením s veřejnými prostředky. Uvnitř orgánu se jedná například o kontrolu plánovaných a připravovaných operací vedoucím zaměstnancem, správu rozpočtu organizace či vedení účetnictví (Rektořík, Šelešovský a kol., 2003, s.72).
- interního auditu, který představuje nezávislé a objektivní hodnocení činnosti vnitřního kontrolního systému orgánu veřejné správy. Jeho funkcí je kontrola dodržování právních předpisů, stanovených postupů činnosti či plnění provozních a finančních kritérií. Interní audit je zajišťován funkčně nezávislým útvarem pracujícím odděleně od vedení organizace. Lze rozlišit tři typy interního auditu. **Finanční audit**, jehož smyslem je kontrola položek vykazovaných v účetních a finančních výkazech. **Audit systému**, který se zabývá příjmy orgánů veřejné správy, financováním veřejných prostředků a vymáháním pohledávek, a **audit výkonu**, který posuzuje jednotlivé operace vzhledem k principu hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti (Ministerstvo financí, 2017).

Finanční kontrola podle mezinárodních smluv představuje kontrolu ze strany mezinárodních organizací, poskytujících finanční prostředky pro Českou republiku, pomocí jejich kontrolních orgánů stanoví-li tak mezinárodní smlouva. Mezinárodní organizace mohou požadovat po orgánech veřejné správy spolupráci při finanční kontrole nebo zajištění jejího výkonu. V současnosti může jít o kontrolu realizovanou Evropskou unií či Severoatlantickou aliancí.

Druhá kapitola této práce byla zaměřena na financování a kontrolu veřejného sektoru. Nejprve se zabývala veřejnými financemi, prostřednictvím kterých je veřejný sektor financován, poté následovala problematika rozpočtové soustavy veřejného sektoru a veřejných rozpočtů, jejich členění a příjmy. Poslední část kapitoly byla věnována kontrole organizací veřejného sektoru, jejímu vymezení, fázím kontrolního procesu, systému finanční kontroly a druhům kontroly z časového hlediska. Třetí kapitola se bude zabývat analýzou vybrané organizace veřejného sektoru.

3. Analýza obce Přívrat

Analytická část této práce se zabývá obcí Přívrat. V první části budou poskytnuty základní informace o obci a následně údaje o finančním hospodaření obce v letech 2013-2017. Následovat bude případová studie, zabývající se poskytnutím příspěvku pro vytvoření pracovních příležitostí v rámci veřejně prospěšných prací z Úřadu práce České republiky spadajícího pod Ministerstvo práce a sociálních věcí.

3.1 Obec Přívrat

Obec Přívrat vždy existovala jako samostatná obec, pouze v letech 1989-1991 byla součástí většího sousedního města Česká Třebová, ležícího přibližně 3 km severně od Přívratu. Obec pravděpodobně vznikla již ve 12. století, tato skutečnost však není písemně doložena. První písemná zmínka o obci pochází až z roku 1455. Obec Přívrat se nachází v okrese Ústí nad Orlicí, v Pardubickém kraji, přibližně 60 km od města Pardubice. Je součástí sdružení obcí Regionu Orlicko-Třebovsko, jež vzniklo na základě geografických, ekonomických a sociálně demografických vazeb. Obec se nachází ve výšce 450 metrů nad mořem a její katastrální výměra představuje přibližně 7,3 km².

Nejvýznamnější pamětihodnost obce Přívrat představuje několikrát restaurovaná kaple sv. Františka Xaverského. V obci se dále nachází víceúčelový sál, sloužící pro konání kulturních akcí, nově vybudované venkovní sportovní hřiště a celoročně využívaný lyžařský svah s vlekem. Základní ani mateřská škola se v obci nenachází, proto je využíváno škol v přilehlém okolí obce.

Funkci neuvolněného starosty v obci vykonává Ing. Jan Stránský a funkci místostarostky zaujímá paní Pavlína Nováková. Obec má sedm zastupitelů, a proto není zřízena rada obce. V obci je na základě zákona zřízen finanční výbor a kontrolní výbor a dále obec zřídila komisi pro správu majetku, správní komisi, komisi pro životní prostředí, kulturní a inventarizační komisi.

K 1. 12. 2017 v obci žilo 356 obyvatel s trvalým pobytem, přičemž počet mužů a žen žijících v obci je vyrovnaný. V horizontu pěti let se počet obyvatel obce nijak dramaticky nezměnil, ačkoliv lze z níže uvedené tabulky 1 vyčíst, že dochází k mírnému nárůstu. S přihlédnutím k výstavbě nových rodinných domů v katastrálním území obce lze v budoucnosti očekávat další nárůst počtu obyvatel.

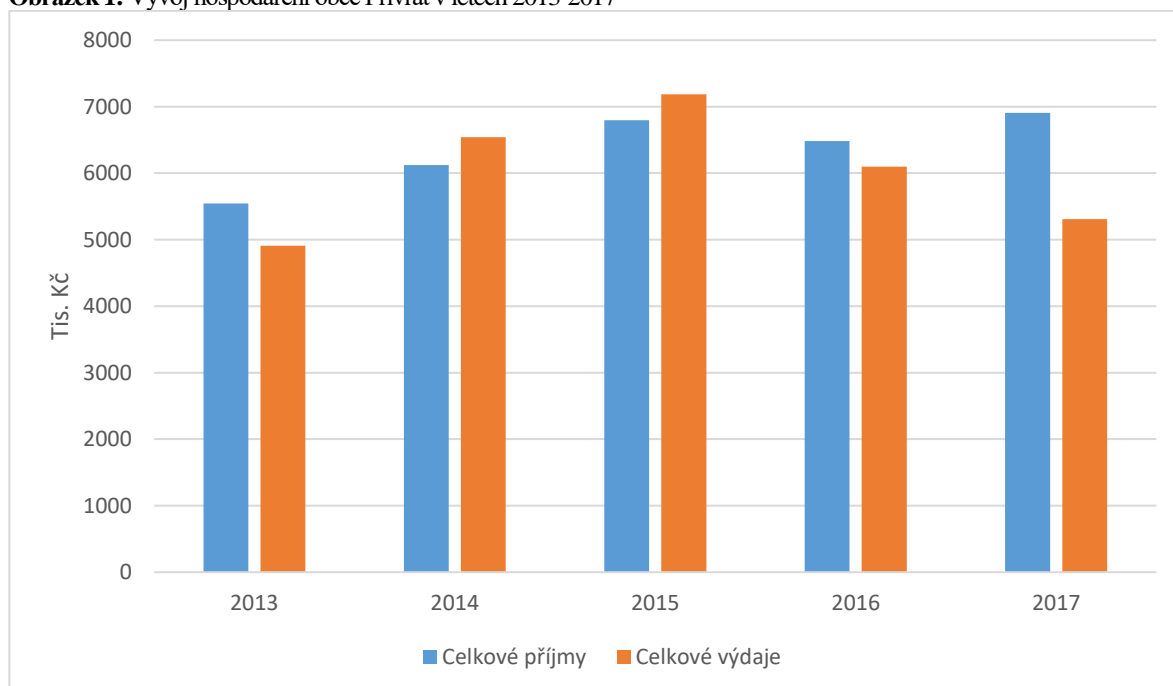
Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel obce v letech 2013-2017

Rok	Počet obyvatel k 1. lednu	Počet mužů	Počet žen
2017	354	175	179
2016	353	175	178
2015	347	170	177
2014	344	170	174
2013	333	166	167

Zdroj: vlastní zpracování dle (ČSÚ, 2013-2017)

3.2 Analýza hospodaření obce Přívrat v letech 2013-2017

Na obrázku 1 uvedeném níže je zobrazen vývoj hospodaření obce Přívrat v letech 2013-2017. V letech 2014 a 2015 obec hospodařila se záporným saldem, představujícím vynaložené peněžní prostředky na významné investiční akce v obci.

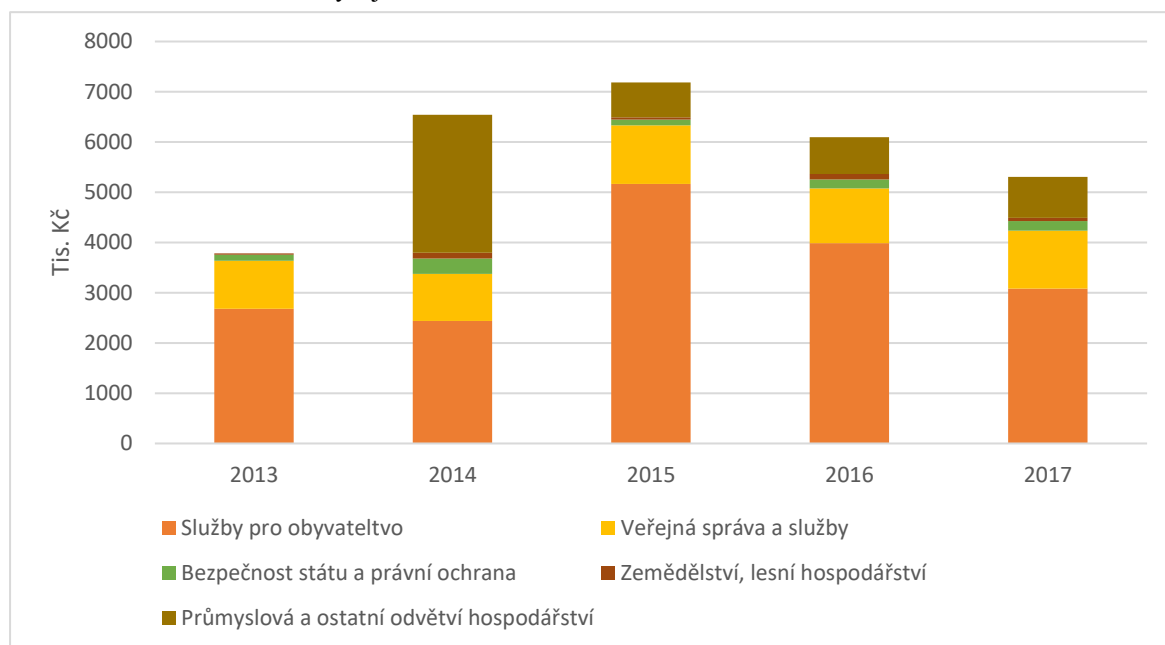
Obrázek 1: Vývoj hospodaření obce Přívrat v letech 2013-2017

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Monitor 2013-2017)

V roce 2014 se v obci uskutečnila výstavba sběrného dvora, k němuž byl zřízen kamerový systém, a oprava místních komunikací. Na počátku roku 2015 byl odkoupen statek nacházející se na katastrálním území obce a následně byl rekonstruován. V současné době představuje statek pro obec poměrně důležitý zdroj příjmů, které obci plynou z jeho pronájmu.

Obrázek 2 představuje strukturu výdajů obce Přívrat vynaložených mezi lety 2013-2017. Z obrázku je patrné, že nejvýznamnější výdajovou položku představují výdaje vynaložené na služby pro obyvatelstvo. Výdaje vynaložené na zemědělství a lesní hospodářství poté představují položku nejméně zatěžující obecní rozpočet.

Obrázek 2: Druhové členění výdajů obce Přívrat v letech 2013-2017

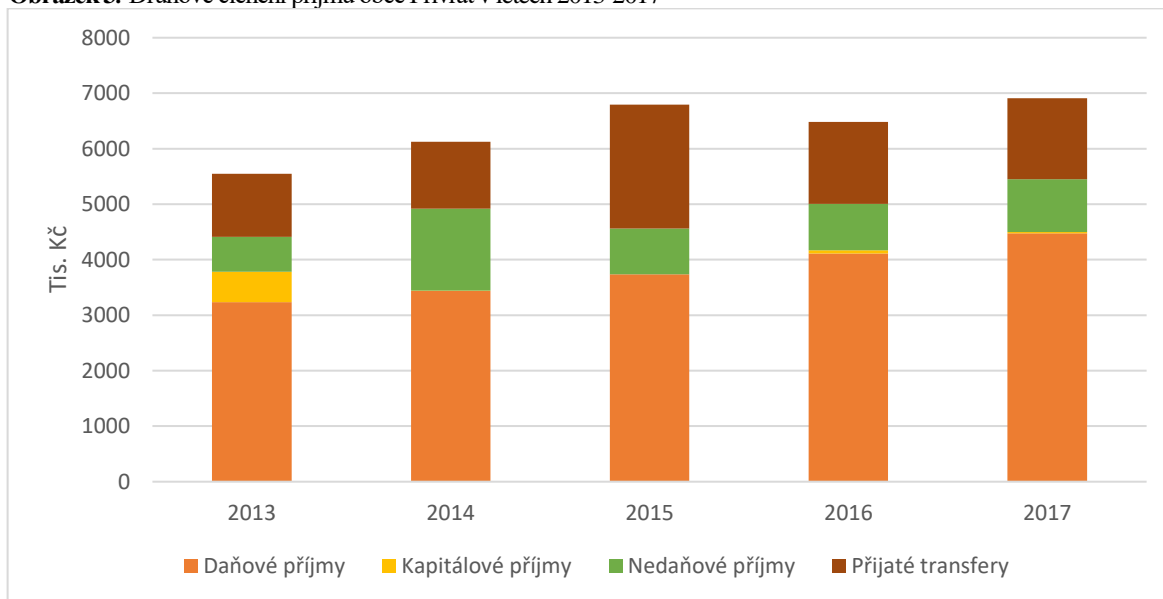
Zdroj: vlastní zpracování dle (Monitor, 2013-2017)

Výdaje na služby pro obyvatelstvo představují především zajištění chodu obecního úřadu, svozu komunálního odpadu a zajištění komunálních prací probíhajících v obci. Bezpečnost a právní ochrana zahrnuje výdaje na právní služby, kterých obec využívá, a zajištění požární ochrany prostřednictvím jednotky sboru dobrovolných hasičů. Výdaje na průmyslová a ostatní odvětví hospodářství představují prostředky vynaložené na zajištění chodu obecního statku, obecní hospody a obecního obchodu.

Další část výdajů slouží k financování veřejné správy a služeb v podobě výdajů na úředníky, zastupitelstvo obce a činnosti místní správy. Výdaje na zemědělství a lesní hospodářství představují prostředky využívané pro pěstební činnost, obhospodařování lesů a dvou obecních rybníků sloužících k rybolovu.

Obrázek 3 zobrazuje strukturu jednotlivých příjmů plynoucích do obecního rozpočtu v letech 2013-2017.

Obrázek 3: Druhové členění příjmů obce Přívrat v letech 2013-2017

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Monitor 2013-2017)

Daňové příjmy představují pro obec hlavní zdroj příjmů. Nejvýznamnější příjmovou položkou je daň z přidané hodnoty a dále daň z příjmů fyzických a právnických osob. Kapitálové příjmy zahrnuté v rozpočtu představují především prodej nemovitostí ve vlastnictví obce. Z obrázku 3 je patrné, že kapitálové příjmy nepředstavují významnou položku v rozpočtu. Nedaňové příjmy obce Přívrat tvoří převážně příjmy z vlastní činnosti v podobě poskytování veřejných statků a služeb, a příjmy plynoucí do rozpočtu obce z pronájmu obecních bytů. Poslední, poměrně významnou položku rozpočtu obce představují přijaté transfery, a to v podobě přijatých neinvestičních prostředků z veřejných rozpočtů ústřední a územní úrovně.

3.2.1 Kontrolní procesy probíhající v obci

Tato část práce se bude zabývat problematikou obecních příjmů v podobě dotací, obecnými procesy realizovanými během jejich získávání a kontroly jejich využití. Tyto obecné informace týkající se procesů souvisejících s dotacemi byly získány na základě osobní schůzky s Ing. Janem Stránským, starostou obce a obecní účetní Evou Podhajskou.

Žádostí o finanční prostředky se zabývá starosta po uveřejnění výzvy pro podání žádostí o poskytnutí dotace například určitým státním, nebo strukturálním fondem. Samotná žádost je odesílána po analýze podmínek pro poskytnutí dotace, proběhlé na zasedání obecního zastupitelstva. Nelze však obecně popsat, jak se obec snaží dané požadavky plnit, protože

veřejné finanční prostředky jsou poskytovány na základě zákonem stanovených podmínek, lišících se dle typu dotace. Proto neexistují žádné vnitřní předpisy týkající se plnění podmínek. Výstupem je rozhodnutí, zda je obec schopna plnit stanovené podmínky pro poskytnutí dotace.

Kontrola je kontrolované organizaci vždy hlášena přibližně týden před jejím provedením, z důvodu zajištění přípravy podkladů ke kontrole a zaslání potřebných dokumentů kontrolnímu orgánu.

Kontrolní orgán například představuje:

- poskytovatel dotačního titulu (stát, EU).
- Česká správa sociálního zabezpečení, jejíž kontrola cílí na správné odvody zdravotního a sociálního pojištění.
- auditor dotačních prostředků v podobě kraje. V případě obce Přivrat je to Pardubický kraj.

Při využívání finančních prostředků poskytovaných Evropskou unií může kontrola probíhat ve dvou stupních, v prvním stupni je to kontrola státním orgánem pověřeným EU, ve druhém pak kontrola orgánem EU.

Příprava podkladů pro kontrolu je zajišťována starostou obce za pomoci účetní obecního úřadu. Samotná kontrola klade důraz na dodržování stanovených lhůt, například smlouvou. Kontrola se dále zaměřuje na včasné vyvěšení obecních vyhlášek na úřední desce a zveřejnění rozpočtu nebo rozpočtových změn. Při kontrole faktur se kontrola zaměřuje opět na dodržování termínů a náležitostí faktur. Musí být přesné a nezaměnitelné. Dále je kontrolováno, zda byly jednotlivé smlouvy odsouhlaseny zastupitelstvem a zda byly projednány jednotlivými komisemi. Při kontrole prováděné orgány EU je kladen důraz především na publicitu a transparentnost.

Výstup kontroly představuje protokol obsahující závěr, který pojednává o výsledku zjištěných skutečností. Pokud má kontrola negativní výsledek jsou stanovena opatření, jejichž součástí je konstatování chyb, návrhů jejich napravení a stanovení lhůt, do kterých musí být nedostatky napraveny a následně odeslány kontrolnímu orgánu. Po splnění stanovených opatření již ve většině případů nová kontrola neprobíhá.

V rámci třetí kapitoly bude zpracována případová studie, s cílem analyzovat jednotlivé procesy probíhající v rámci konkrétní poskytnuté dotace.

3.3 Případová studie: Příspěvek na vytvoření pracovních příležitostí v rámci veřejně prospěšných prací

Tato část bakalářské práce se bude zabývat případovou studií, v podobě analýzy poskytnutého příspěvku na vytvoření pracovních příležitostí v rámci veřejně prospěšných prací. Podklady pro zpracování případové studie byly čerpány z dokumentů poskytnutých Obecním úřadem Přívrat a formou osobní konzultace.

Obec Přívrat se 31. 3. 2016 rozhodla písemně zažádat o příspěvek na vytvoření pracovní příležitosti v rámci veřejně prospěšných prací k umístění uchazečů o zaměstnání. Tento nástroj aktivní politiky zaměstnanosti je upraven zákonem č. 435/2004 Sb. § 112, o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů a dále je upraven vyhláškou č.518/2004 Sb. § 24, Ministerstva práce a sociálních věcí, kterou je zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů prováděn.

Samotná žádost je odesílána na pracoviště Úřadu práce ČR, přičemž obec Přívrat svou žádost odeslala na územní pracoviště Úřadu práce ČR v Ústí nad Orlicí. V žádosti bylo nutné uvést:

- Identifikační údaje žadatele, právní formu, předmět podnikání nebo činnosti a adresu sídla.
- Jméno oprávněného zástupce žadatele a kontaktní osoby pro jednání s Úřadem práce ČR, kterou v obou případech představoval starosta obce.
- Bankovní spojení na žadatele a počet vytvářených pracovních míst v rámci VPP, na které je žádost podávána.

Aby mohla být žádost kladně posouzena, musel žadatel doložit spolu s žádostí několik dalších příloh uvedených v tabulce 2:

Tabulka 2: Vyžadované přílohy při odesílání žádosti o příspěvek

	Typ přílohy	Účel jednotlivých příloh
1.	Potvrzení o bezdlužnosti	Příloha slouží ke zjištění případných nedoplatků
2.	Doklad prokazující právní formu žadatele	Tento dokument není nutné v případě obce dokládat
3.	Doklad potvrzující zřízení účtu u banky	Pro tuto dotaci musí být zřízen samostatný účet
4.	Formulář charakterizující vytvořená pracovní místa	Slouží ke specifikaci vykonávané práce, výši předpokládané mzdy a vymezení pracovní doby

Zdroj: Vlastní zpracování dle poskytnuté smlouvy

Dále bylo nutné podat čestné prohlášení žadatele, že není v likvidaci nebo konkurzním řízení a nebyl během tří let přede dnem podání této žádosti penalizován za umožnění výkonu nelegální práce dle § 5 písmena e) bodu 3 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti ve znění pozdějších předpisů.

3.3.1 Dohoda o vytvoření pracovních příležitostí v rámci veřejně prospěšných prací a poskytnutí příspěvku

Vzhledem k včasné podané žádosti o poskytnutí příspěvku na vytvoření pracovních příležitostí v rámci veřejně prospěšných prací, splňující podmínky nutné pro sepsání smlouvy byla ujednána dohoda o poskytnutí příspěvku mezi Úřadem práce ČR zastoupeným Ing. Vladimírou Lesenskou, ředitelkou kontaktního pracoviště Ústí nad Orlicí a obcí Přívrat, zastoupenou Ing. Janem Stránským, starostou obce. Tato dohoda byla uzavřena podle § 112 a § 119 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti a podle ustanovení § 24 vyhlášky č. 518/2004 Sb., kterou je tento zákon prováděn, v rozsahu a za podmínek, které byly v této dohodě uvedeny.

Úřad práce se zavázal obci poskytnout příspěvek za konkrétních podmínek, jejichž dodržování může v budoucnu představovat předmět kontroly. Porušení těchto podmínek představuje porušení rozpočtové kázně:

- Zaměstnavatel musí vytvořit pracovní příležitost v rámci VPP na dobu od 1. 7. 2016 do 28. 2. 2017 dle charakteristiky pracovních míst VPP uvedených v příloze žádosti o poskytnutí příspěvku.
- Zaměstnavatel musí pracovní místa obsazovat výhradně uchazeči o zaměstnání, které mu doporučí Úřad práce.
- Pracovní místa mohou být obsazena zaměstnanci přijatými do pracovního poměru po uzavření této dohody, přičemž smlouva se zaměstnanci musí být uzavřena na dobu určitou, nejdéle však do 28. 2. 2017.
- Vzniklé mzdové náklady, jejichž krytí bude zajištěno příspěvkem Úřadu práce, nebude zaměstnavatel kryt čerpáním peněžních prostředků poskytovaných z jiných kapitol státního rozpočtu, rozpočtu nižších a vyšších územně samosprávných celků, Evropských strukturálních a investičních fondů, ani jiných veřejných zdrojů.

Příspěvek byl ujednáán ve výši pro pokrytí vynaložených prostředků na mzdy a platy zaměstnanců, včetně odvodů pojistného na sociální a veřejné zdravotní pojištění a bylo ujednáno, že bude vyplácen vždy na konci měsíce po doložení výkazu představujícího

vyúčtování měsíčních nákladů. Výše měsíčního příspěvku byla stanovena na 16 000 Kč. Maximální součet příspěvků představoval sumu 192 000 Kč a odpovídal tak platu 12 zaměstnanců.

V případě porušení rozpočtové kázně v podobě nedodržení stanovených podmínek, má poskytovatel v podobě Úřadu práce možnost okamžitě vypovědět dohodu a následně by obci Přívrat hrozil finanční odvod ve výši stanovené finančním úřadem.

3.3.2 Kontrola využití dotačních prostředků

Na základě ohlášení kontroly Úřadem práce ČR musely být odeslány výkazy v podobě vyúčtování měsíčních nákladů vynaložených na mzdy. Kontrola si dále vyžádala připravení podkladů ve formě odvodů pojistného na sociální a zdravotní pojištění, dokumentů prokazujících vykonanou práci v rámci VPP, včetně dodatkových smluv a účetních dokumentů. Přípravou podkladů pro kontrolu byla pověřena obecní účetní, Eva Podhajská.

Samotná kontrola využití poskytnutého příspěvku ze státního rozpočtu byla provedena 20. 4. 2017 v podobě veřejnosprávní kontroly příjemce veřejné finanční podpory na základě ustanovení § 8 odstavce 2 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Kontrola byla provedena zaměstnanci Úřadu práce ČR – Krajské pobočky v Pardubicích.

Předmět kontroly představovalo hospodaření s veřejnými prostředky, dohoda o příspěvku na vytvoření pracovních příležitostí v rámci VPP a kontrola dodatků souvisejících s prodloužením období poskytování veřejných prostředků. Samotná kontrola se zaměřovala na období od 1. 7. 2016 do 28. 2. 2017 a období účetně související.

Kontrola byla zahájena zaměstnanci Úřadu práce předložením pověření k vykonání kontroly kontrolovanému subjektu v podobě obce Přívrat, kterou při kontrole zastupoval sám starosta obce, Ing. Jan Stránský. Následovalo předložení požadovaných dokumentů v podobě:

- Účetních dokumentů – zaměřujících se na hospodaření obce.
- Dokumentů prokazujících vykonanou práci v rámci VPP – zda byla vykonaná práce v souladu s druhem činnosti uvedené v dohodě a byla dodržována pracovní doba.
- Dodatků a smluv na základě kterých byl snížen počet vytvořených pracovních míst – zda obsahují všechny náležitosti, dodržení stanovených lhůt.

- Odvodů sociálního a zdravotního pojištění – na tyto dokumenty kladla kontrola největší důraz. Zaměřovala se na správnou a včasnou výši odvodů.

Prozkoumáním předložených dokumentů ke kontrole bylo zaměstnanci Úřadu práce zjištěno, že obec Přívrat, jakožto zaměstnavatel:

- Mzdu účtoval k výplatě a po zákonných srážkách ji vyplatil vždy před poskytnutím příspěvku úřadem práce za jednotlivé měsíce kontrolovaného období.
- Pojistné na sociální zabezpečení, veřejné zdravotní pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti odvedl vždy ve správné výši a včas.
- Splnil veškeré podmínky vztahující se k dohodě o poskytnutí toho příspěvku.
- Neobdržel žádný jiný příspěvek ze státního či samosprávného rozpočtu, ani Evropských strukturálních fondů pro krytí mzdových nákladů hrazených Úřadem práce ČR.

Závěrem kontroly bylo vystavení protokolu o kontrole u příjemce veřejné finanční podpory, jenž obsahoval informace o tom, že účel poskytnutí příspěvku na vytvoření pracovních příležitostí v rámci VPP pro uchazeče o zaměstnání byl ze strany obce Přívrat naplněn naprosto v souladu s dohodou. Na základě těchto výsledků kontroly nebyli pracovníci Úřadu práce nuceni provádět žádná následná opatření. Následující část této práce se zaměří na interpretaci zjištěných skutečností a jejich následné zhodnocení.

4. Zhodnocení výsledků a jejich interpretace

V poslední části této bakalářské práce budou uvedeny zjištěné skutečnosti týkající se případové studie. Nejprve se tato kapitola zaměří na to, jak by měl probíhat obecný kontrolní proces, následně na zhodnocení jednotlivých kroků procesu od žádosti o dotaci až po samotnou kontrolu a plnění sepsané dohody mezi obcí Přívrat a Úřadem práce ČR. V závěru se tato kapitola zaměří na obecnou problematiku poskytování dotací a kontrolu probíhající po realizaci daného projektu.

4.1 Zhodnocení kontrolního procesu

Obecný kontrolní proces a jeho náležitosti jsou z pohledu kontrolního orgánu upraveny zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád). Na základě tohoto zákona bude kontrolní proces včetně jeho náležitostí porovnán s kontrolním procesem realizovaným Úřadem práce ČR.

Tabulka 3: Zákonná posloupnost kontrolního procesu a její plnění

Posloupnost kontrolního procesu	Zákonné náležitosti kroků kontrolního procesu	Realizace
Úkony předcházející kontrole	Opatření podkladů ke kontrole, o těchto úkonech pořídit záznam	Podklady ke kontrole byly předem vyžádány, záznam byl vyhotoven
Pověření	Kontrolu vykonává fyzická osoba, která k tomu byla kontrolním orgánem pověřena	Kontrola byla vykonána osobami pověřenými Úřadem práce ČR
Zahájení kontroly	Kontrolním úkonem v podobě předložení pověření kontrolované osobě	Pověření ke kontrole bylo předloženo starostovi obce – jako zástupci obce Přívrat
Vystavení protokolu o kontrole	Protokol obsahující výsledek kontroly, vystavený v zákonem stanovené lhůtě	Protokol byl vystaven včetně všech náležitostí a lhůta vyhotovení byla dodržena
Námitky	Kontrolovaná osoba může námitky proti kontrolnímu zjištění ve lhůtě 15 dní ode dne doručení protokolu o kontrole	Kontrolovaná osoba byla poučena o možnosti podat námitky.
Ukončení kontroly	Kontrola je ukončena uplynutím lhůty pro námitky nebo jejich vyřešením	Kontrola byla ukončena po 15 dnech, uplynutím lhůty pro podání námitek

Zdroj: Vlastní zpracování dle protokolu o kontrole a zákona č.255/2012 Sb., zákon o kontrole

Z tabulky 3 uvedené výše vyplývá, že kontrolní proces realizovaný zaměstnanci Úřadu práce ČR byl proveden přesně dle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád). Kontrolovaná organizace nepodala námitky proti kontrolnímu zjištění, proto byl kontrolní proces ukončen po uplynutí lhůty pro podání námitek

4.2 Zhodnocení úkonů

V níže uvedené tabulce 4 jsou postupně uvedeny jednotlivé kroky realizované obcí Přívrat, jejich náležitosti a následná plnění, uskutečněná od odeslání žádosti o poskytnutí příspěvku, až po kontrolu provedenou Úřadem práce.

Tabulka 4: Vyhodnocení kroků uskutečněných obcí Přívrat

Úkon	Požadavky	Plnění obce Přívrat
Žádost o příspěvek	Dodržení lhůty pro podání, odeslání všech potřebných příloh pro posouzení	Splněno
Odeslání podkladů ke kontrole	Odeslání výkazů v podobě vyúčtování měsíčních nákladů na mzdy	Splněno
Příprava podkladů pro kontrolu na místě	Odvody na sociální a zdravotní pojištění, dodatkové smlouvy týkající se VPP	Splněno
Plnění podmínek stanovených ve smlouvě	Plnění pracovní doby, plnění termínů, včasné odesílání měsíčního vyúčtování	Splněno

Zdroj: Vlastní zpracování

Na základě analýzy této dotace a využití informací z protokolu o kontrole a sepsané smlouvy o poskytnutí příspěvku lze konstatovat, že obec Přívrat nepochybila v žádném z uskutečněných kroků. Žádost o příspěvek byl včas odeslán včetně všech potřebných prohlášení a příloh. Podklady ke kontrole byly odeslány včas a ve vyžádaném rozsahu. Kontrola na místě proběhla také řádně a byly předloženy všechny potřebné dokumenty.

Při plnění podmínek pro poskytnutí příspěvku se obec neodchýlila od smlouvy. Na základě těchto údajů je patrné, že obec Přívrat využívala prostředky účelně a nedošlo tak k porušování rozpočtové kázně.

Tabulka 5 znázorňuje jednotlivé úkony a postupy provedené Úřadem práce a jejich plnění na základě uzavřené smlouvy s obcí Přívrat.

Tabulka 5: Vyhodnocení kroků uskutečněných Úřadem práce

Úkon	Požadavky	Plnění Úřadu práce
Dodržení výše stanoveného příspěvku	Poskytování měsíčního příspěvku ve výši stanovené v dohodě – 16 000 Kč	Splněno
Včasné odesílání příspěvků	Odeslání příspěvku na vytvořený účet obce na konci každého měsíce	Nesplněno
Včasné ohlášená kontrola	Včas ohlášená kontrola představující dostatek času pro odeslání a přípravu podkladů	Splněno

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky číslo 5 je patrné, že úřad práce nebyl schopen řádně plnit jeden ze tří hodnocených úkonů. Měsíční odesílání příspěvků na základě přijetí výkazů v podobě vyúčtování měsíčních mezd nebylo naplňováno v souladu se sepsanou dohodou. Jednotlivé měsíční příspěvky byly poskytovány se zpožděním, v některých případech se jednalo až o dvou měsíční zpoždění.

Ačkoliv byl příspěvek poskytován ve výši umluvené ve smlouvě, čímž byla dohoda plněna, zdaleka nebyl dostačující. Zvyšující se minimální mzda v průběhu roku vedla ke zvýšení nákladů na poskytování mezd zaměstnancům vykonávajících veřejně prospěšné práce pro obec Přívrat. Na tuto skutečnost nebyl Úřad práce schopen reagovat.

Samotná kontrola byla ohlášena včas a poskytla tak dostatek času zaměstnancům obce na přípravu podkladů nutných k odeslání a podkladů potřebných pro předložení při osobní kontrole.

Celkovým zhodnocením procesu týkajícího se případové studie v podobě příspěvku na vytvoření pracovních příležitostí v rámci veřejně prospěšných prací k umístění uchazečů o zaměstnání lze spatřovat tyto problémy:

- Výše stanoveného příspěvku
- Nevčasné plnění závazků

Prvním problémem souvisí s výší stanoveného příspěvku ve smlouvě. Měnicí se minimální mzda přináší zvýšené náklady pro obec. Úřad práce není schopen na tyto skutečnosti včas

reagovat, obec je tedy nucena pokrýt náklady z vlastních zdrojů. Ty však nejsou obci vypláceny ani zpětně.

Co se týče opožděného vyplácení měsíčních příspěvků, je nutné, aby obec byla na tuto skutečnost schopna reagovat – financováním mezd ze svého rozpočtu, čímž jí opět krátkodobě vznikají dodatečné náklady. Na tento fakt lze nahlížet přinejmenším jako na nemorální. V tomto případě není poskytovatel příspěvku v podobě Úřadu práce nijak penalizován, ale při nedodržení platebních lhůt kupříkladu při odvodu sociálního a zdravotního pojištění může být příjemce veřejné finanční podpory za pozdní platbu potrestán formou odvodů.

4.3 Zhodnocení výsledků případové studie

Na základě zpracované případové studie a osobních konzultací se starostou obce bylo zjištěno, že největší problémy související s dotacemi představuje samotné vypsání výzvy k podání žádosti o dotaci, kdy lhůta od jejího vypsání po její ukončení představuje velmi krátký časový úsek. Dalším problémem je také nekomplexní kontrola probíhající po realizaci projektu, která je finančně a časově velmi náročná.

4.1.1 Získání dotace

O dotaci lze zažádat na základě uveřejněné výzvy poskytovatelem dotace. Doba trvání této výzvy představuje čas, během kterého je nutné odeslat žádost a všechny potřebné dokumenty. Doba trvání výzvy představuje například lhůta v podobě tří měsíců, kdy se žadatel o dotaci musí rozhodnout, zda o danou dotaci bude usilovat, a jestli je schopen splnit podmínky pro její získání. Během této časové lhůty je potřeba z pohledu žadatele:

- projednat dotaci vnitřní administrativou – projednání na zastupitelstvu, příprava samotné žádosti obecním úřadem
- sestavit projekty vhodné pro konkrétní dotaci
- včas odeslat žádost, včetně všech potřebných dokumentací

Při stanoveném příkladu pro podání žádosti v podobě tří měsíců představuje včasné splnění výše uvedených úkonů pro žadatele mnohdy neřešitelný problém. Kupříkladu pokud by se jednalo o výstavbu budovy, samotné vystavení stavebního povolení představuje proces trvající až dva měsíce. Proto je téměř nemožné se o danou dotaci ucházet, pokud nejsou projekty připravovány dopředu.

Ačkoliv jsou plánované dotační tituly vypisovány s předstihem, zažádat o ně lze až po uveřejnění již zmíněné výzvy. V souvislosti s měnící se politickou situací a preferencemi vlády však nemusí být dotační výzva uveřejněna a samotná dotace poskytována. Proto je velmi obtížné připravovat jednotlivé projekty předem, jelikož samotná příprava projektu včetně odložení finančních prostředků na jeho realizaci je velmi nákladná.

4.2.2 Kontrola dotací

Neefektivnost lze spatřovat v samotném kontrolním procesu uskutečněném po poskytnutí dotace. Po získání finančních prostředků a realizaci daného projektu je nutné zkontrolovat, zda vše proběhlo zákonným způsobem. Samotná kontrola však není realizována pouze poskytovatelem dotace. Příjemce dotace podstupuje i jiné kontroly s odlišným zaměřením. Na základě těchto skutečností pak jedna získaná dotace představuje dlouho trvající kontrolní proces například v podobě kontrol uvedených v tabulce 6.

Tabulka 6: Kontrolní orgány a jejich činnost

Kontrolní orgán	Kontrolní úkon
Poskytovatel	Zaměřující se převážně na plnění podmínek sepsaných ve smlouvě o poskytnutí finančních prostředků v podobě dodržování rozpočtové kázně.
Česká inspekce životního prostředí	Zabývající se činnostmi týkajícími se nakládáním s odpady, ochranou ovzduší a vodního hospodářství a následnou evidencí těchto činností.
Ministerstvo financí	Realizovaný prostřednictvím finančních úřadů kontrolujících hospodaření obce a správné odvody finančních prostředků.
Ministerstvo práce a sociálních věcí	Vykonávaný prostřednictvím úřadů práce, zaměřujících se na správné odvody zdravotního a sociálního pojištění a bezpečnost práce
Kraj	Vykonání konečného auditu všech projektů financovaných z veřejných prostředků

Zdroj: Vlastní zpracování

Výčet kontrolních orgánů a jimi provedených kontrol uvedených v tabulce 6 však ve skutečnosti nemusí představovat konečnou sumu provedených kontrol týkajících se jedné dotace. Ačkoliv s rostoucím počtem provedených kontrol roste pravděpodobnost objevení chyby (ať už úmyslné nebo ne), což je jejich cílem, roste také časová a finanční náročnost. Při opomenutí časové a finanční náročnosti, lze spatřit další problém v tom, že se v důsledku tohoto nejednotného kontrolního procesu některé kontrolní orgány zaměřují na stejné

dokumenty jako jiné kontrolní orgány. Tento systém nekomplexní kontroly poté v praxi v některých případech vede k tomu, že opatření uložená jedním kontrolním orgánem jsou po jejich splnění upravována pomocí opatření jiného kontrolního orgánu.

Vhodnější, ačkoliv pravděpodobně na provedení náročnější, by bylo nahradit tento systém nekomplexních kontrol dotací jednotným systémem. Tento systém by byl schopen kontrolovat vše najednou a umožňoval by tak úsporu času i finančních prostředků vynakládaných pro realizaci jednotlivých kontrol.

Pro vytvoření komplexního systému kontroly dotací by byla nutná užší spolupráce mezi jednotlivými kontrolními orgány. Dále pak vytvoření specializovaného kontrolního orgánu zabývajícího se kontrolou dotací, který by byl schopen na základě spolupráce s jednotlivými ministerstvy, kraji a poskytovateli dotačních prostředků provádět jednotnou kontrolu u příjemců veřejných finančních prostředků.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo zaměřit se na problematiku kontrolních procesů cílených na kontrolu využití dotačních prostředků z pohledu kontrolované organizace veřejného sektoru. Poté se zaměřit na průběh přípravy podkladů potřebných ke kontrole a průběh samotného kontrolního procesu. Následně zjistit, na co se kontrola zaměřuje, jaké mohou být její výsledky a z nich plynoucí opatření.

První kapitola se zabývala definováním pojmu veřejný sektor a jeho postupným vymezením v podobě jeho struktury, rozsahu a funkcí. Po vymezení veřejného sektoru byly popsány organizace, prostřednictvím kterých je zajišťován výkon veřejné správy. Druhá kapitola se zabývala financováním činností veřejného sektoru prostřednictvím veřejných rozpočtů, jejich druhy a příjmy. Další část této kapitoly byla věnována kontrole organizací veřejného sektoru, která se zaměřovala na jednotlivé fáze a druhy kontrolních procesů.

V rámci třetí kapitoly byla zpracována případová studie, zaměřující se na organizaci veřejného sektoru v podobě obce Přívrat. Úvodní část kapitoly se zabývala obecnými informacemi o obci a dále se věnovala finančnímu hospodaření obce mezi lety 2013-2017. Pro dosažení cíle práce byla analyzována dotace poskytnutá obci v podobě příspěvku na vytvoření pracovních příležitostí v rámci veřejně prospěšných prací. Tato dotace byla obci přidělena Úřadem práce České republiky, spadajícím pod Ministerstvo práce a sociálních věcí. Potřebné podklady a informace pro zpracování této práce byly čerpány z žádostí, smluv a protokolů o kontrole poskytnutých obecním úřadem. Dalším podkladem pro vyhotovení práce byly osobní konzultace se starostou obce.

Čtvrtá kapitola se zabývala zhodnocením jednotlivých úkonů celého procesu z pohledu kontrolované organizace, obce Přívrat, a kontrolního orgánu v podobě Úřadu práce ČR. Na základě vyhodnocených skutečností bylo zjištěno, že kontrolní proces proběhl dle zákonem stanoveného postupu. Určité pochybení však bylo spatřeno ze strany Úřadu práce, a to v podobě nevhodného odesílání příspěvků a neschopnosti reagovat na rostoucí mzdy v průběhu období poskytovaného příspěvku.

Závěr poslední kapitoly byl věnován vyhodnocení procesů týkajících se poskytování a kontroly dotací. Problém byl nalezen hned při počátku uveřejnění výzvy pro podání žádostí. Výzva pro uchazeče o dotaci není dostatečně dlouhá na to, aby mohla být dotace projednána vnitřní administrativou a žádost včas odeslána. Proto je bez důkladné přípravy téměř nemožné na danou dotaci dosáhnout. Druhý problém představuje nekomplexní kontrola

dotací, kdy kontrola několika kontrolními subjekty představuje časově a finančně náročný proces. Jeho řešení bylo částečně navrženo v samotném závěru této práce.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] BAILEY, S. J. a Iva MATĚJKOVÁ. Veřejný sektor: teorie, politika a praxe. Praha: Eurolex Bohemia, 2004. 455 s. ISBN 80-86432-61-0.
- [2] ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. Základy financí. Praha: Grada, 2011. 304 s. ISBN 978-80-247-3669-3.
- [3] ČSÚ: Počet obyvatel v obcích [online]. 2016-04-29 [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich>
- [4] HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. Veřejné finance. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0.
- [5] MFČR: Státní rozpočet v kostce - 2017 [online]. 2017-06-27, 118 [cit. 2018-01-20]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/vzdelavani/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2017-28944>.
- [6] MFČR: Systém finanční kontroly [online]. Aktualizace 2017-05-24 [cit. 2018-01-20]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/kontrola-verejnych-financi/system-financni-kontroly>.
- [7] MIKUŠOVÁ MERIČKOVÁ, Beáta a Jan STEJSKAL. Teorie a praxe veřejné ekonomiky. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 263 s. ISBN 978-80-7478-526-9.
- [8] Monitor: Obec Přívrat [online]. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2016/obce/detail/00853984#prehled>
- [9] NAHODIL, František. Veřejná správa a financování veřejného sektoru. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. 366 s. ISBN 978-80-7380-536-4.
- [10] NEMEC, Juraj. Kontrola ve veřejné správě. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 158 s. ISBN 978-80-7357-558-8.
- [11] OCHRANA, František. Veřejné rozpočty jako nástroj veřejné politiky a strategického vládnutí. Praha: CESES FSV UK, 2005. 43 s. ISSN 1801 1640
- [12] OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit. Praha: Grada, 2010. 261 s. ISBN 978-80-247-3228-2.
- [13] PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3., aktual. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 721 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

- [14] PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejný sektor – řízení a financování. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. 485 s. ISBN 978-80-7357-936-4.
- [15] PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
- [16] REKTOŘÍK, Jaroslav. Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení. Praha: Ekopress, 2001. 177 s. ISBN 80-86119-41-6.
- [17] REKTOŘÍK, Jaroslav a Jan ŠELEŠOVSKÝ. Kontrolní systémy veřejné správy a veřejného sektoru. Praha: Ekopress, 2003. 212 s. ISBN 80-86119-72-6.
- [18] STRECKOVÁ, Yvonne a Ivan MALÝ. Veřejná ekonomie: pro školu i praxi. Praha: Computer Press, 1998. 214 s. ISBN 80-7226-112-6.
- [19] ŠEBESTOVÁ, Jarmila. Kontrolní systém veřejné správy a veřejného sektoru. Opava: Slezská univerzita, 2008. 179 s. ISBN 978-80-7248-460-7.
- [20] TETŘEVOVÁ, Liběna. Veřejná ekonomie. Praha: Professional Publishing, 2008. 185 s. ISBN 978-80-86946-79-5.
- [21] Zákon č.255/2012 Sb. ze dne 14. června 2012, o kontrole (kontrolní řád) v platném znění.